

SYLABUS**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022-2025***(skrajne daty)*

Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Historia filozofii starożytnej
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Filozofii
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów	Podstawowy
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, semestr I
Rodzaj przedmiotu	Podstawowy
Język wykładowy	Polski
Koordinator	Dr hab. P. Paczkowski, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. P. Paczkowski, prof. UR; dr Marcin Subczak

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1.	30	30							7

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**

ĆWICZENIA: ZALICZENIE Z OCENĄ

WYKŁAD: EGZAMIN

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

STUDENT POWINIEN DYSPONOWAĆ SZCZEGÓLOWĄ WIEDZĄ HISTORYCZNĄ I Z ZAKRESU WIEDZY O KULTURZE NA POZIOMIE LICEUM A TAKŻE PREZENTOWAĆ UMIEJĘTNOŚĆ PRACY Z TEKSTEM LITERACKIM I NAUKOWYM

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Wykłady mają na celu zapoznanie studentów z historią filozofii antycznej, głównymi współczesnymi paradygmatami interpretacyjnymi, literaturą sekundarną dotyczącą antycznej filozofii oraz z metodami stosowanymi we współczesnych badaniach historycznych. Zadaniem wykładów jest także uwrażliwienie studentów na różnice kulturowe, dostarczenie im intelektualnych narzędzi, umożliwiających rozumienie starożytności, tzn. odmienności systemów wartości, rozumienia filozofii, różnic mentalnych, religijnych, odmiennego widzenia świata.
C2	Celem ćwiczeń jest zapoznanie studentów z kanonem literatury filozoficznej antyku oraz wykształcenie umiejętności czytania, interpretowania i analizowania tekstów źródłowych oraz opracowań dotyczących filozofii antycznej, formułowania własnego stanowiska i jego uzasadniania, dyskusowania z innymi stanowiskami.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student zna i rozumie w zaawansowanym stopniu miejsce i znaczenie filozofii antycznej w relacji do innych nauk, jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną, oryginalną terminologię, jej metody badawcze i strategie argumentacyjne oraz główne kierunki i szkoły; potrafi interpretować antyczny tekst filozoficzny.	K_Wo1
EK_02	Student zna i rozumie w zaawansowanym stopniu poglądy i pisma klasycznych autorów oraz rozumie historyczne kształtowanie się filozoficznych idei w starożytności.	K_Wo2
EK_03	Student zna i rozumie w zaawansowanym stopniu rodzaje więzi społecznych oraz normy konstytutywne dla kultury antycznej.	K_Wo3
EK_04	Student potrafi – w odniesieniu do filozofii antycznej - poprawnie stosować terminologię, formułować problemy, tezy, własne oceny, wyszukiwać i selekcjonować informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych.	K_Uo1
EK_05	Student potrafi – w odniesieniu do filozofii antycznej – rozpoznawać stanowiska światopoglądowe i wyobrażenia kulturowe; konstruować argumenty krytyczne, interpretować tekst filozoficzny; wykrywać zależności między tezami oraz zależności między ideami filozoficznymi a procesami społecznymi i kulturalnymi w antyku.	K_Uo2

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_o6	Student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu filozofii antycznej.	K_Uo4
EK_o7	Student jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, przyjmowania nowych idei, zmiany opinii, formułowania propozycji i rozwiązań rozpoznawanych problemów.	K_Ko1
EK_o8	Student jest gotów do działań na rzecz zachowania antycznego dziedzictwa filozoficznego, ciągłego dokształcania i rozwoju.	K_Ko3

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

<p>Treści merytoryczne</p> <p>W1. Narodziny filozofii w Grecji (2 godz.) Znaczenie słowa „filozofia” w antyku („Pitagoras”, Herodot, Tukidydes, Platon); wizerunek filozofa (tradycja biograficzna). Kulturowe źródła narodzin filozofii w Grecji: mentalność Greków (racjonalizm i zmysł obserwacyjny: grecka sztuka i medycyna), religia Greków, pojmowanie czasu i przestrzeni, kształtowanie języka filozoficznego. Problem ograniczoności źródeł historycznych.</p> <p>W2. Jońska filozofia przyrody (2 godz.) Wiedza Egipcjan i Babilończyków a nauka Greków. Problematyka najwcześniejszych badań <i>peri physeos</i>. Poglądy Talesa, Anaksymandra i Anaksymenesa, ich przypuszczalne źródła i późniejsze interpretacje. Znaczenie najstarszych pojęć filozoficznych: <i>physis</i> i <i>arche</i>.</p> <p>W3. Pitagoras i związek pitagorejski Tzw. „złota legenda” i problem wiedzy o wczesnym pitagoreizmie (W. Burkert). Doniesienia o życiu i działalności Pitagorasa oraz o życiu w związku pitagorejskim. Religijne przekonania i zwyczaje pitagorejczyków; pitagoreizm jako odłam ruchu orfickiego. Wczesna kosmologia pitagorejczyków (wizja kosmosu i jego narodzin) i tablica przeciwieństw (dualizm zasad). Szkoła medyczna Alkmeiona; odkrycia w dziedzinie harmoniki i matematyki, heliocentryzm. Pitagorejska nauka o zasadach oraz teza „całe niebo jest harmonią i liczbą”.</p> <p>W4. Problem ruchu i zmiany w filozofii przedplatońskiej (2 godz.) A/ Heraklit: „ciemny” styl Heraklita a problem języka filozofii (rezonans i zagęszczenie lingwistyczne); koncepcja Logosu – kosmicznego prawa utożsamianego z ogniem; wariabilizm i dynamizm oraz opisujące je metafory. B/ Eleaci: religijna forma i metodologiczna treść poematu Parmenidesa; ścieżka prawdy („że jest”) i ścieżka fałszu („że nie jest”), czyli problem źródeł wiedzy. Cechy bytu wg Parmenidesa i ich uzasadnienie; traktat Zenona - jego cel i metoda; argumenty przeciw wielości i ruchowi; współczesne interpretacje paradoksów Zenona; Melissos i „fizyczna” interpretacja eleatyizmu; szkoła megarejska i jej paradoksy.</p> <p>W5. Pluraliści i atomiści (2 godz.) Pluralizm i atomizm jako konsekwencja i interpretacja twierdzeń Parmenidesa. Teza pluralistów: zmienność świata jest skutkiem wielości zasad. Empedokles i jego teoria czterech elementów. Anaksagoras i koncepcja <i>homoioimerii</i> oraz Umysłu. Leukippos jako twórca teorii atomistycznej - źródła i założenia teorii (paradoks istnienia próżni). Cechy atomów i Demokrytejska nauka o poznaniu jasnym i ciemnym; polemika z relatywizmem. Etyka Demokryta – jej tezy i gnomiczna forma.</p> <p>W6. Ruch sofistyczny (2 godz.) Spór o znaczenie sofistów w filozofii greckiej. Polityczne przyczyny narodzin sofistyki: ekonomiczne i militarne sukcesy ateńskiej <i>polis</i>, specyfika ateńskiego ustroju. Kim byli sofiści i co ich łączyło. Protagoras: język jako przedmiot racjonalnego namysłu; <i>antilogoi</i> jako fundament erystyki; koncepcja <i>arete politike</i> i natury ludzkiej jako <i>dynamis</i>, znaczenie tezy „człowiek miarą rzeczy”, koncepcja umowy społecznej. Gorgiasz: istota i cele retoryki, traktat <i>O niebycie</i>. Problem „natura a umowa” w sofistycznych teoriach prawa (Trazymach i Kalikles). Sofistyczne „oświecenie” – jego blaski i cienie (Antyfont, Kritias, Eurypides, Tukidydes).</p> <p>W7. Sokrates (3 godz.) Tzw. kwestia sokratejska – dialog sokratyczny jako gatunek literacki. Życie i proces Sokratesa jako konieczne tło dla analizy jego postawy. Rola Platońskiego wizerunku Sokratesa w dziejach filozofii.</p>

<p>Metoda Sokratesa: charakterystyka ironii sokratejskiej, elenktyka w dialogach Platona. Paidetyczny cel rozmów Sokratejskich - troska o duszę. Intelektualizm etyczny i paradoksy Sokratejskiej etyki (jej przełomowy charakter). Sokrates a sofisci.</p>
<p>W8. Ruch sokratyczny (1 godz.) Uczniowie Sokratesa i cel ruchu sokratycznego („dobre życie”). Antystenes: nauka o cnocie i pochwała trudu, potępienie przyjemności, narodziny ruchu cynickiego - Diogenes z Synopy. Arystyp: hedonizm i odrzucenie badań nad przyrodą, następcy Arystypa i powstanie cyrenaizmu. Fedon z Elidy i bohaterowie jego dialogów: Simon Szewc i Zophyros. Euklides z Megary i nauka o jednym dobru. Sokratyczne pisma Ajschynesa (<i>Alkibiades</i> i <i>Aspazja</i>).</p>
<p>W9. Platon: nauka o Ideach (2 godz.) Miejsce Platona w dziejach filozofii. Dzieło Platona - chronologia dialogów (metoda W. Lutosławskiego) i tzw. kwestia platońska. Nauka o Ideach: metafizyczny, epistemologiczny i logiczny aspekt nauki o Ideach, paradoksy „teorii” Idei (<i>Parmenides</i>); kosmologia z <i>Timajosa</i>. Problem niepisanych nauk Platona i tzw. teoria pryncypiów.</p>
<p>W10. Platon: psychologia i polityka. Stara Akademia (2 godz.) A/ Trzy części duszy i odpowiadające im dążenia; Platon a Freud. Dusza a <i>polis</i>. B/ Akademia: powstanie, cel i historia szkoły Platona (Stara, Średnia i Nowa Akademia); poglądy bezpośrednich następców: Speuzippos i Ksenokrates; edykt cesarza Justyniana (529 r.) i jego skutki dla filozofii antycznej.</p>
<p>W11. Arystoteles: nauki teoretyczne (2 godz.) Życie i dzieło Arystotelesa. Podział nauk. Logika: jej miejsce wśród nauk, korespondencyjna koncepcja prawdy oraz jej późniejsze interpretacje (średniowieczne <i>adequatio rei et intellectus</i>; A. Tarski), nauka o kategoriach, teoria sylogizmu. Fizyka i metafizyka: struktura bytu (materia i forma, akt i potencja), nauka o substancji i zmianach, nauka o czterech przyczynach, koncepcja celowości Natury i Pierwszego Poruszyciela.</p>
<p>W12. Arystoteles: nauki praktyczne (2 godz.) Eudajmonistyczny charakter etyki Arystotelesa. Cel (szczęście) i metoda (dialektyczna) etyki. Cnoty: podział cnót, doktryna „złotego środka”, idea kształtowania charakteru. Ideał <i>bios theoretikos</i> jako najwyższego szczęścia. Koncepcja <i>politei</i> jako najlepszego ustroju.</p>
<p>W13. Hellenistyczne szkoły życia: stoicyzm i epikureizm (2 godz.) Nauka grecka w epoce hellenistycznej. Stoicyzm: dzieje stoicyzmu i jego przedstawiciele; fizyka jako nauka o naturze i bogu (panteizm i koncepcja przeznaczenia); logika jako nauka o poznaniu i kryterium rzeczy (postrzeżenie kateleptyczne); etyka jako nauka o cnotach i ideał mędrca. Epikureizm: Epikur i jego szkoła, epikurejska koncepcja filozofii jako drogi do szczęścia, atomizm epikurejczyków, <i>tetrpharmakon</i> i jego rozwinięcie, podział potrzeb.</p>
<p>W14. Starożytny sceptycyzm; filozofia grecko-żydowska; stoicyzm rzymski (2 godz.) A/ Pierwotny pirronizm i postawa <i>epoche</i> jako recepta na szczęście; sceptycyzm w Akademii: Arkezilaos i Karneades jako twórcy kryteriów prawdopodobieństwa wiedzy; tropy sceptyczne Ainezydema i Agryppy; dzieło Sekstusa Empiryka. B/ Synkretyzm grecko-żydowski Filona z Aleksandrii: filozofia w Aleksandrii, platonizm Filona, teologia Słowa Bożego (Logosu) i jej wpływ na chrześcijaństwo. C/ Specyfika rzymskiego stoicyzmu; Seneka, Epiktet, Marek Aureliusz; filozofia jako ćwiczenie duchowe.</p>
<p>W15. Neopitagoreizm i neoplatonizm (2 godz.) A/ Połączenie greckiej filozofii i wschodnich religii jako źródło neopitagoreizmu. Twórczość neopitagorejczyków (Numenios, literatura hermetyczna) i pitagorejskie apokryfy. Dualizm zasad. B/ Życie Plotyna, jego droga do filozofii, działalność pedagogiczna i komentatorska. <i>Enneady</i> oryginalnie (droga „w górę” – Bóg jako najgłębsze wnętrze duszy; poznanie, cnoty i twórczość jako drogi do Boga; ekstaza i niewyraźność doświadczenia jedności) i w redakcji Porfiriusza (teoria emanacji i struktura bytu – Absolut i hipostazy). Dalszy rozwój neoplatonizmu.</p>

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
<p>Ćw.1. Geneza, charakter oraz główne problemy filozofii starożytnej (2 godz.) Powstanie filozofii w antycznej Grecji, jej teoretyczny (autoteliczny) charakter i konfrontacja z praktycznym wymiarem ówczesnej wiedzy i nauki. Kulturowy kontekst narodzin filozofii: rola mitologii, poezji, religii misteryjnej, kosmogonii. Uwarunkowania społeczne, polityczne i ekonomiczne. Rozumienie terminu „filozofia”. Problem „całości rzeczywistości” jako przedmiotu filozofii.</p>
<p>Ćw.2. Koncepcje zasady (<i>arche</i>) w ramach jońskiej filozofii przyrody (2 godz.) Narodziny filozofii, jej specyfika w konfrontacji z ówczesnym stanem wiedzy. Tales – prekursor myślenia filozoficznego, woda jako zasada; Anaksymander i jego <i>apeiron</i> w roli zasady; Anaksymenes – powietrze i jego metamorfozy ilościowe jako źródło zmian jakościowych. Pitagorejska koncepcja zasad – pojmowanie filozofii i jej praktyczny charakter, specyfika „związku pitagorejskiego”, problem liczby i znaczenie tezy „rzeczy są liczbami”.</p>
<p>Ćw.3. Zagadnienie ruchu i zmiany w filozofii przedplatońskiej – Heraklit i Eleaci (2 godz.) Wariabilizm Heraklita, specyfika jego stylu (<i>skoteinos</i>), metafory heraklitejskiego pojęcia świata jako ognia, rzeki, wojny. Monizm statyczny Parmenidesa, twierdzenia dotyczące bytu i niebytu; rozumienie tezy: „jedna tylko droga”; Zenon jako obrońca Parmenidesa; paradoksy – ich filozoficzny cel, znaczenie i interpretacja. Konfrontacja poznawczego znaczenia zmysłów i rozumu.</p>
<p>Ćw.4. Relatywizm sofistów i poglądy atomistów (2 godz.) Kulturowy, społeczny i polityczny kontekst narodzin sofistyki, kim byli sofisci. Protagoras i jego relatywizm – zasada <i>homo mensura</i>. Źródła nihilizmu poznawczego Gorgiasza, treść, znaczenie i konsekwencje jego „trylematu”. Demokrytejska teoria poznania („jasne” i „ciemne”) i atomistyczna teoria bytu – zasadnicze cechy atomów.</p>
<p>Ćw.5. Sokrates (2 godz.) Osoba Sokratesa a problem „historyczności” postaci. Specyfika życia i poglądów według obrazu zaczerpniętego z platońskich dialogów: <i>logos</i> i <i>dialogos</i>, indywidualizm i troska o duszę, metoda <i>majeutyczna</i>, ironia i metoda <i>elenktyczna</i>. (Analiza dialogu <i>Eutyfron</i>). Stosunek Sokratesa do państwa, ówczesnej religijności, życia obywatelskiego i polityki. Proces Sokratesa: zarzuty oskarżycieli i sposób obrony. (Analiza dialogu <i>Obrona Sokratesa</i>). Konfrontacja z sofistami.</p>
<p>Ćw.6. Sokrates i specyfika jego etyki (2 godz.) Intelektualizm etyczny i jego konsekwencje. Paradoksy sokratejskiej etyki obecne w dialogu <i>Gorgiasz</i>: „nikt nie czyni zła świadomie”, „gorsze jest wyrządzenie zła niż jego czynienie”, „bardziej nieszczęśliwy jest ten, który uniknął kary niż ten, który pozostał bezkarny”. Pytanie o najlepszy sposób i cel życia. Egzystencja filozofa i jej sofistyczna krytyka.</p>
<p>Ćw.7. Platońska koncepcja filozofii (2 godz.) Treść i funkcja mów osób przedstawionych w platońskiej <i>Uczcie</i>. Mowa Sokratesa. Rola mitu o narodzinach Erosa, droga miłości i funkcja Erosa w poznaniu filozoficznym. Świadek Alkibiadesa i ocena działalności Sokratesa. Istota filozoficznego życia i problem nieustannego bycia „pomiędzy”. K. Albert, <i>O platońskim pojęciu filozofii</i> - próba interpretacji. Niespełnione dążenie czy trud podejmowany ciągle na nowo?</p>
<p>Ćw.8. Platońska nauka o ideach (2 godz.) Nauka o czterech „ujawnieniach” i samym przedmiocie, relacja przedmiotów zmysłowych do idei i jej aspekt ontyczny, epistemologiczny i aksjologiczny. Droga do idei, argumenty za ich istnieniem i wykładnia alegorii jaskini. Problem relacji: idee – przedmioty zmysłowe. (Obecność, uczestnictwo, wspólnota, naśladownictwo). Rola platońskiego Demiurga i kosmologia <i>Timajosa</i>. Kategoria Dobra w platońskiej filozofii.</p>
<p>Ćw.9. Platońska koncepcja państwa (2 godz.)</p>

<p>Poznanie istoty i roli sprawiedliwości. Geneza państwa. Struktura <i>politei</i>, podział społeczeństwa i odniesienie do kształtu i kondycji ludzkiej duszy. Zadanie polityki – problem „dobra wspólnego”. Kontrowersje wokół „państwa totalitarnego” i „projektów utopijnych”.</p>
<p>Ćw.10. Arystotelesowska fizyka i metafizyka (2 godz.) Specyfika metafizyki jako nauki. Cztery rodzaje przyczyn i odpowiadające im rodzaje zmian. Fundamentalne pojęcia arystotelesowskiej fizyki (akt, potencja, materia, forma). Kategoria substancji i jej definicja. Rola przypadłości. Znaczenie tezy „Natura działa celowo” (problem <i>entelechii</i>). Problem wieczności świata, istnienia ruchu i zagadnienie „Pierwszego Poruszyciela”. Zagadnienie czasu i jego definicja.</p>
<p>Ćw.11. Etyka Arystotelesa (2 godz.) Miejsce etyki i jej relacje do polityki. <i>Eudajmonia</i>, różne sposoby jej rozumienia i poszukiwanie ostatecznego celu życia człowieka. Specyficzna funkcja (<i>ergon</i>) człowieka i problem jej określenia. Definicja cnoty (dzielności etycznej), podział cnót i rodzajów życia. Koncepcja „złotego środka” i jego rozumienie. Zagadnienie przyjaźni i jej rodzaje w filozofii Arystotelesa. Cechy życia polegającego na teoretycznej kontemplacji.</p>
<p>Ćw.12. Koncepcja życia według stoików (2 godz.) Polityczno-kulturowy kontekst pojawienia się szkoły stoickiej i fazy jej działalności. Nowe rozumienie filozofii i jej rola. Problem natury i Boga. Wolność i konieczność. Wykładnia tezy: „człowiek mądry świadomie idzie drogą przeznaczenia”. Cel stoickiego życia i koncepcja cnót oraz dóbr. Ideał stoickiego mędrca. Podział filozofii i jego metafory (jajko, ogród, organizm). Stoicka koncepcja „wyobrażeń” i ich rola.</p>
<p>Ćw.13. Epikurejski projekt życia i filozofii (2 godz.) Filozofowanie w Ogrodzie Epikura. Afirmacja życia. Rola i rozumienie filozofii wg Epikura. Atomizm Epikura wobec atomizmu Demokryta. Podział ludzkich potrzeb, problem lęku i pragnień. Postawa wobec życiowych wydarzeń i rozumienie znaczenia „poczwórnego lekarstwa” (<i>tetrapharmakon</i>). Filozofia jako sposób życia. Rola <i>ataraksji</i>, <i>autarkii</i>. Rozumienie epikurejskiej „przyjemności” (relacja: przyjemność a rozum. Czy epikureizm jest hedonizmem?). Znaczenie życia „w ukryciu”.</p>
<p>Ćw.14. Sceptycyzm Pirrona (2 godz.) Etapy kształtowania się szkoły sceptyków. Relacja wobec rzeczy (świata) i geneza „powstrzymania się od sądów”. Postawa sceptyczna jako przeciwstawienie dogmatyzmowi i filozofii akademickiej. Zadanie powstrzymywania się od sądów, paradoksalność owej tezy i jej skutek. Życiowe konsekwencje sceptycyzmu (wolność, spokój ducha). Tropy Ainezydema i Agryppy. Sceptyczne pojęcie przyczyny. „Środki powściągliwości” (hamulce, rola względności).</p>
<p>Ćw.15. Neoplatonizm (2 godz.) Rola traktatu Plotyna. Platońskie zapośredniczenia. Nauka o człowieku i jego duszy – charakter cnót. Zagadnienie szczęścia i dobrego życia; rola piękna. Plotyńska Jednia i problem stopni emanacji. Życie jako powrót do Boga (problem oczyszczenia, naśladownictwa i rola rozumu w życiu mędrca). Koncepcja Absolutu, Dobra, Umysłu i Duszy.</p>

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy

Ćwiczenia:

- indywidualna lektura zadanych tekstów jako podstawa przygotowania do zajęć
- wspólna analiza wybranych tekstów
- badanie kontekstu pojawienia się i ewolucji znaczenia głównych pojęć filozoficznych
- dyskusja w grupie ćwiczeniowej na temat problemów pojęć i postaci pojawiających się w tekstach
- proponowanie możliwości interpretacji wyżej wymienionych kwestii
- indywidualna rozmowa w trakcie konsultacji, mająca na celu wyjaśnienie ewentualnych kwestii spornych

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	ĆWICZENIA.: OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOŁOKWIUM WYKŁAD: OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, EGZAMIN USTNY	w 1-15 ćw. 1-15
EK_02	ĆWICZENIA.: OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOŁOKWIUM WYKŁAD: OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, EGZAMIN USTNY	w 1-15 ćw. 1-15
EK_03	ĆWICZENIA.: OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOŁOKWIUM WYKŁAD: OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, EGZAMIN USTNY	w 1-15 ćw. 1-15
EK_04	ĆWICZENIA.: OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOŁOKWIUM WYKŁAD: OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, EGZAMIN USTNY	w 1-15 ćw. 1-15
EK_05	ĆWICZENIA.: OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOŁOKWIUM WYKŁAD: OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, EGZAMIN USTNY	w 1-15 ćw. 1-15
EK_06	ĆWICZENIA.: OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOŁOKWIUM WYKŁAD: OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, EGZAMIN USTNY	w 1-15 ćw. 1-15
EK_07	ĆWICZENIA.: OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOŁOKWIUM WYKŁAD: OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, EGZAMIN USTNY	w 1-15 ćw. 1-15
EK_08	ĆWICZENIA.: OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ, KOŁOKWIUM WYKŁAD: OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, EGZAMIN USTNY	w 1-15 ćw. 1-15

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia: podstawowym warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność studenta na zajęciach. Kryterium oceny stanowi jego werbalna aktywność w trakcie dyskusji w grupie ćwiczeniowej, a następnie podsumowujące semestr pisemne kolokwium końcowe z otwartymi pytaniami i rozwiązywaniem problemów.

Wykład: warunkiem zaliczenia przedmiotu jest pozytywne zdanie egzaminu ustnego. Kryterium oceny jest sprawdzenie w trakcie egzaminu poziomu wiedzy studenta z zakresu treści omówionych w ramach wykładów

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	Wykład 30 godzin Ćwiczenia 30 godzin
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	Ćwiczenia: 60 godzin Egzamin: 40 godzin
SUMA GODZIN	175
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	7

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <p>WYKŁADY (egzamin):</p> <p>1. Podręczniki (do wyboru): Copleston F., <i>Historia filozofii</i>, t. I Krokiewicz A., <i>Zarys filozofii greckiej</i> Reale G., <i>Historia filozofii starożytnej</i>, t. I-V</p> <p>2. Opracowania ogólne: Hadot P., <i>Czym jest filozofia starożytna?</i></p> <p>3. Opracowania szczegółowe: Berti E., <i>Profil Arystotelesa</i> Dembiński B., <i>Teoria Idei</i> Paczkowski P., <i>Filozoficzne modele życia w antyku</i></p> <p>ĆWICZENIA:</p> <p>Ćw.1 Teksty źródłowe: Kirk, Raven, Schofield, <i>Filozofia przedsokratejska. Studium krytyczne z wybranymi tekstami</i>, przeł. J. Lang, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa – Poznań 1999</p> <p>Ćw.2 Teksty źródłowe:</p>

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.3

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.4

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.5

Teksty źródłowe:

Platon, *Obrona Sokratesa*, [w:] Platon, *Dialogi*, t. I, przeł. W. Witwicki, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2005

Platon, *Eutyfron*, [w:] Platon, *Dialogi*, t. I, przeł. W. Witwicki, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2005

Ćw.6

Teksty źródłowe:

Platon, *Gorgiasz*, [w:] Platon, *Dialogi*, t. I, przeł. W. Witwicki, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2005

Ćw.7

Teksty źródłowe:

Platon, *Uczta*, [w:] Platon, *Dialogi*, t. II, przeł. W. Witwicki, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2005

Ćw.8

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.9

Teksty źródłowe:

Platon, *Państwo*, [w:] Platon, *Państwo, Prawa (VII ksiąg)*, przeł. W. Witwicki, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2001

Ćw.10

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.11

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.12

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.13

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.14

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998

Ćw.15

Teksty źródłowe:

Paczkowski P., Kubala K., [red.], *Antologia filozofii antycznej. Od Talesa do Plotyna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1998
Plotinus, *Enneady*, t. I-II, przeł. A. Krokiewicz, PWN, Warszawa 1959

Literatura uzupełniająca:

WYKŁADY:

Gigon O., *Główne problemy filozofii starożytnej*
Guthrie W.K.C., *Filozofowie greccy: od Talesa do Arystotelesa*
Lloyd G.E.R., *Nauka grecka*
Russo L., *Zapomniana rewolucja*
Paczkowski P., *Jedność filozofii Platona*
Paczkowski P., *Filozoficzne modele życia w klasycznym Antyku*
Snell B., *Odkrycie ducha. Studia o greckich korzeniach europejskiego myślenia*
The Cambridge Companion to Greek and Roman Philosophy, ed. D. Sedley

ĆWICZENIA:

Ćw.1

Vernant J.-P., *Źródła myśli greckiej*, przeł. J. Szacki, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 1996
Vernant J.-P., (red.), *Człowiek Grecji*, przeł. P. Bravo, Ł. Niesiołowski-Spano, Świat Książki, Warszawa 2000

Ćw.2

Gajda J., *Pitagorejczycy*, Warszawa 1996
Gajda J., *Filozofia przedplatońska*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007

Ćw.3

Mrówka K., *Jedna tylko droga. Parmenides. Fragmenty, przekład, komentarz*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2003
Mrówka K., *Heraklit. Fragmenty. Nowy przekład, komentarz*, Scholar, Warszawa 2004

Ćw.4

Gajda J., *Sofiści*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1989
Gajda J., *Teorie wartości w filozofii przedplatońskiej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1992

Ćw.5

Guthrie W. K. C., *Sokrates*, przeł. K. Łapiński, S. Żuławski, Fundacja Aletheia, Warszawa 2000
Krońska I., *Sokrates*, Wiedza Powszechna, Warszawa 2001

Ćw.6

Tuszyńska-Maciejewska K., *Platon a retoryka. Od krytyki do modelu*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1996

Ćw.7

Albert K., *O platońskim pojęciu filozofii*, przeł. J., Drewnowski, Polska Akademia Nauk, Instytut Filozofii i Socjologii, Warszawa 1991
Paczkowski P., *Jedność filozofii Platona*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów 1989

Ćw.8

Dembiński B., *Teoria idei. Ewolucja myśli platońskiej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2001

Gajda J., *Platońska droga do idei. Aksjologiczny rodowód platońskiej ontologii*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1993

Ćw.9

Popper K., *Spółczesność otwarta i jego wrogowie*. T. I, *Urok Platona*, przeł. H. Kraheńska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993

Wróblewski W., *Arystokratyzm Platona*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Poznań 1972

Ćw.10

Gagamer H.-G., *Idea dobra dyskusji między Platonem i Arystotelesem*, przeł. Z. Nerczuk, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2002

Leśniak K., *Arystoteles*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1989

Ćw.11

Sieroń J., *Status jednostki i państwa w greckiej polis w świetle filozofii Sokratesa, Platona i Arystotelesa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2003

Wróblewski W., *Filozofia praktyczna Arystotelesa i jej antropologiczne aspekty*, Wydawnictwo Edytor, Toruń 1991

Ćw.12

Gajda J., *Gdy rozpadły się ściany świata. Teorie wartości w filozofii hellenistycznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1995

Hadot P., *Twierdza wewnętrzna. Wprowadzenie do „Rozmyślań” Marka Aureliusza*, przeł. P. Domański, Antyk, Kęty 2004

Ćw.13

Hadot P., *Czym jest filozofia starożytna*, przeł. P. Domański, Fundacja Aletheia, Warszawa 2000

Hadot P., *Filozofia jako ćwiczenie duchowe*, przeł. P. Domański, Fundacja Aletheia, Warszawa 2003

Ćw.14

Krokiewicz A., *Sceptycyzm grecki. (Od Pirrona do Karneadesa)*, PAX, Warszawa 1964

Krokiewicz A., *Sceptycyzm grecki. (Od Filona do Sekstusa)*, PAX, Warszawa 1966

Ćw.15

Dembińska-Siury D., *Plotyn*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1995

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej